gemeente Brunssum

Oplegnotitie Meerjarig Investerings Plan - Openbare Ruimte (MIP - OR) 2018-2021
Registratiekenmerk 718621
Gemeentebladnr. 2017/14

Rol van de raad
Vaststellen van gemeentelijke beleidsplannen.

De raad krijgt dit raadsvoorstel voorgelegd
Om het MIP-Openbare Ruimte 2018-2021 als gemeentelijk beleidsplan voor de middellange termijn vast te stellen.

Context van het raadsvoorstel
Het beheer en de instandhouding van de openbare ruimte en de boven- en ondergrondse infrastructuur behoren tot de kerntaken van de lokale overheid. Gelet op het aanzienlijke areaal aan wegen, riolering en groen zijn met deze zorgtaak aanzienlijke kosten gemoeid, zowel voor wat betreft het dagelijks beheer en onderhoud als ook de instandhouding (reparatie en vervanging). Teneinde in meerjarenperspectief begrotingstechnisch inzicht te verkrijgen in de structurele uitgaven voor het beheer en de instandhouding van de openbare ruimte binnen het grondgebied van de gemeente, is het vereist een Meerjaren Investeringsplan Openbare Ruimte op te stellen.

Opties van het raadsvoorstel op hoofdlijnen
De Raad stelt het gewenst kwaliteitsniveau voor de openbare ruimte vast en stelt de daarvoor benodigde middelen ter beschikking. In het raadsvoorstel worden 2 opties toegelicht.

Financiële / personele / juridische gevolgen?
De uitvoering van de verschillende zorgtaken in de openbare ruimte, op het kwaliteitsniveau zoals door ons wordt voorgesteld, voldoet aan de wettelijke eisen.
De financiële consequenties worden weergegeven in het raadsvoorstel.

Is achteraf meetbaar of de doelstellingen gehaald zijn?
Tweemaal per jaar wordt en delegatie van de Raad (de Commissie Ruimte en Techniek) uitgenodigd om in situ de kwaliteit te beoordelen.

Is er een tijdpad bijgevoegd?
Niet een tijdpad maar het behouden van het door de Raad gekozen kwaliteitsniveau is leidend.

Zijn er bijlagen bijgevoegd of ter inzage?
- MIP Openbare Ruimte 2018-2021 (719069).
- Verkeersveiligheidsplan 2010-2020 (718647).
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2008-2010 (718645).
- Groenstructuurplan 2003 (719070).
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2019 (718643).

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 4 april 2017
Registratiekenmerk : 718621
Gemeentebladnr. : 2017/14
Dienst / Afdeling : Openbare ruimte
Behandelvoorstelnr. : 718621
Portefeuillehouder : H. Offermans
Onderwerp : Meerjarig Investerings Plan - Openbare Ruimte (MIP - OR) 2018-2021
Raadsverg. d.d. : 23 mei 2017
Uiterlijke beslisdatum : (Motivering, wettelijke verplichting c.q. toezegging)

Aan de raad,

Voorstel/ambtelijk advies
De Raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2017/14;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 4 april 2017, afdeling Openbare Ruimte;

gelet op het bepaalde in de gemeentewet;

Besluit:
- Het Meerjarig Investeringsplan Openbare Ruimte (MIP-OR) 2018-2021 als gemeentelijk beleidsplan vast te stellen.
- Vooralsnog in dit gemeentelijk beleidsplan de lijn te volgen om speeltoestellen die aan het einde van hun levensduur zijn niet meer te vervangen.
- Voor het hele openbaar gebied te kiezen voor kwaliteitsniveau CROW B
- Financiële beslispunten o.a.
  verhoging rioolbijdrage
  inzet tijdelijke middelen aflopend van € 275.000 in 2018 naar € nihil in 2021
  inzet structurele middelen oplopend van € 452.000 in 2018 naar € 727.000 in 2021

3. Aanleiding
Het beheer en de instandhouding van de openbare ruimte en de boven- en ondergrondse infrastructuur behoren tot de kerntaken van de lokale overheid. Gelet op het aanzienlijke areaal aan wegen, riolering en groen zijn met deze zorgtaak aanzienlijke kosten gemoeid, zowel voor wat betreft het dagelijks beheer en onderhoud als ook de instandhouding (reparatie en vervanging).

4. Probleemstelling
Teneinde in meerjarenperspectief begrotingstechnisch inzicht te verkrijgen in de structurele uitgaven voor het beheer en de instandhouding van de openbare ruimte binnen het grondgebied van de gemeente, is het vereist een Meerjaren Investeringsplan Openbare Ruimte op te stellen.

5. Doelen / beoogd resultaat
a. wat willen we bereiken?
Eerste doel is om de openbare ruimte op het kwaliteitsniveau te houden zoals bedoeld in de Strategische Visie Brunssum 2025 en in het Coalitie akkoord Brunssum 2014-2018.
Tevens is het doel van het MIP-OR om te komen tot een afgewogen en evenwichtig uitgavenpatroon op langere termijn. Ten principale wordt met deze aanpak gekozen voor planmatig onderhoud, uitgaande van een gelijkmatig uitgavenpatroon in meerjarenperspectief. Vanuit deze benadering vormt het MIP-OR het meerjarig financieel kader waarbinnen uitgaven en investeringen kunnen worden gepleegd voor zowel het beheer en onderhoud als de instandhouding van de openbare ruimte, zodat een consistente uitvoering van deze zorgtaak kan plaatsvinden. Eventuele restbudgetten in enig jaar worden alsdan gestort in een egalisatiereserve MIP-OR. Eventuele restantkredieten worden meegenomen naar het volgend jaar.
b. wat gaan we ervoor doen?
- inschakeling Beter Buren wenselijk / mogelijk?
Bij de uitvoering wordt Betere Buren zoveel mogelijk ingeschakeld.
- zelf initiatief nemen e/o initiatief burgers / maatschappelijk middelveld / bedrijfsleven bevorderen?
Initiatieven van burgers, welke passen binnen de kaders van dit MIP-OR, worden gefaciliteerd.

c. hoe meten we of het beoogde resultaat is bereikt?
Tweemaal per jaar wordt en delegatie van de Raad (de Commissie Ruimte en Techniek) uitgenodigd om in situ de kwaliteit te beoordelen.
- indicator: vastgesteld kwaliteitsniveau.
- bron: CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek) kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte.

6. Kaders
a. algemene beleidskaders (landelijk, provinciaal, lokaal)
Wettelijke regelgeving ten aanzien van boven- en ondergrondse infrastructuur
Coalitie akkoord Brunssum 2014-2018
Strategische Visie Brunssum 2025
CROW kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte
b. autonoom beleid/taken in medebewind?
Het betreft wettelijke regelgeving en tevens autonoom beleid ten aanzien van kwaliteitsniveaus, betreffende onderhoud, passend binnen de wettelijke regelgeving.
c. past het voorstel in de strategische visie?
- ja
- toelichting: In de periode van het voorliggende MIP zal de bereikbaarheid toenemen en het groene karakter gehandhaafd blijven
d. relatie met programmabegroting?
- programma: Brunssum, een levendige stad.
- beleidsveld: Milieu, verkeer en openbare ruimte.

7. Argumenten / overwegingen
Het MIP-OR geeft inzicht in de integrale benadering van de instandhouding van de openbare ruimte. Voor het eerst zijn in dit MIP alle onderdelen van de totale openbare ruimte meegenomen. Zo is het voorliggende MIP uitgebreid met de bospercelen, speeltoestellen, kunstobjecten en civiele kunstwerken.
De bezuinigingstaakstellingen op het gebied van openbare ruimte zijn in de adviezen meegenomen.
Indien het voorstel wordt overgenomen, kan globaal gesteld worden, dat onze gemeente aan haar wettelijke verplichtingen ten aanzien van de openbare ruimte kan voldoen. Inzake het onderhoud van de 6 onderdelen van het MIP (Verkeersveiligheid; Openbare Verlichting, Verkeerslichten en ANWB bewegwijzering; Wegbeheer; Rioolbeheer en Groenbeheer) wordt aan de raad in dit MIP het kwaliteitsniveau CROW B voorgesteld ter bepaling van de noodzakelijke budgetten bij planmatig beheer.
Op basis van technische overwegingen zullen wij een vertaalslag maken naar concrete projecten voor wat betreft instandhouding en vervanging. Waar dit zinvol en mogelijk is gaat de voorkeur uit naar de integrale aanpak van (delen van) woonwijken. Het gelijktijdig vervangen van de boven- en ondergrondse infra maakt het namelijk mogelijk om het rioolstelsel op den duur klimaatbestendig te maken.
Mede gezien de demografische ontwikkelingen in de regio en in de gemeente (krimp) kan geconstateerd worden dat binnen de gemeente Brunssum relatief (te) veel openbare speelplekken zijn ingericht. Voorgesteld wordt om onder deze huidige situatie het toegepaste beleid om speeltoestellen, die aan het einde van hun levensduur zijn, niet meer vervangen vooralsnog voor de duur van dit MIP-OR (2018-2021) te handhaven. Zo nodig worden toestellen van de ene speelplek verplaatst naar de andere.

<u>Opties</u>
1. Winkelcentra worden in de toekomst beheerd op kwaliteitsniveau A in plaats van B. Dat betekent onder andere hogere frequenties voor reiniging, meer onderhoud aan de groenvoorzieningen en meer aandacht voor het straatwerk.
Extra kosten: € 118.179 per jaar.
2. De openbare ruimte wordt in de toekomst beheerd op kwaliteitsniveau C in plaats van B. Er wordt minder onderhoud gepleegd. Voor een aantal elementen is dit mogelijk, terwijl dat voor andere elementen niet mogelijk is. In zijn algemeenheid kan zelfs worden gesteld dat uit een verlaging naar kwaliteitsniveau C een verhoogd risico volgt op vervroegde vervanging, met name bij wegen. Het kostenvoordeel op de korte termijn leidt tot vernietiging van kapitaalgoed. De herstelkosten bedragen vervolgens een veelvoud van de besparingen op de korte termijn. Uitblijven van noodzakelijke vervanging heeft bovendien een nadelig effect op de verkeersveiligheid en aansprakelijkheden.
Voor de korte termijn is een besparing berekend.
Besparing: € 294.870 per jaar.

<u>Financiële aspecten</u>
Het nieuwe MIP-OR 2018-2021 heeft een ander kostenplaatje dan het vorige MIP-OR. Ook ten opzichte van de

meerjarenbegroting 2017-2020 laat het nieuwe MIP-OR meerkosten zien.
Het oude MIP-OR is destijds vertaald in de toenmalige begroting. Nadien zijn er besluiten genomen waardoor die budgetten neerwaarts zijn bijgesteld. Dat betekent dat het verschil met de meerjarenbegroting gorter is dan de verschillen ten opzichte van het oude MIP-OR. Hieronder gaan wij in op de verschillen die er zijn ten opzichte van de meerjarenbegroting en verklaren we daarmee de vraag naar een hoger structureel budget.
In figuur 9.2 zijn de ontwikkelingen die geleid hebben tot een hogere budgetclaim opgenomen. Het betreft:

- In de begroting is over meerdere jaren geen of onvoldoende rekening gehouden met indexering van de kosten
- In de afgelopen jaren is met incidenteel geld deels het structurele onderhoud bekostigd
- In de bezuinigingsronde zijn budgetten voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte structureel neerwaarts bijgesteld zonder daarbij de consequenties van mindere kwaliteit expliciet te aanvaarden / te kwantificeren. In de praktijk betekent het dat er dus minder uitgevoerd is
- In de huidige begroting zijn voor bepaalde (nieuwe) componenten m.b.t. het beheer van de openbare ruimte geen budgetten voorzien, er is dus onvoldoende rekening gehouden met toename van areaal.

Het gevolg in combinatie met een actuele "update" vraagt dus om een structureel hoger budget. Dit (extra) budget kan lager maar dan dient ook het kwaliteitsniveau gewijzigd vastgesteld te worden. In het voorliggende MIP-OR 2018-2021 zijn alle uitgaven kritische tegen het licht gehouden om de kostenverhoging tot een minimum te beperken.
Naast deze ontwikkelingen heeft ook het nieuwe BBV een impact op de nieuwe cijfers. Vanaf 2017 schrijft het BBV voor dat maatschappelijk nut (vervangings)investeringen geactiveerd dienen te worden. Dat brengt lagere (aanvangs)lasten met zich mee ten opzichte van de oude werkwijze omdat toen de investeringen uit een jaarlijks budget "ineens" werden bekostigd. Ook deze nieuwe regelgeving is verwerkt in het MIP-OR 2018-2021 en heeft dus een dempende werking op de hoogte van het extra budget dan nu nodig is. Het gevolg van activeren is wel dat de lasten in de loop der jaren toe zullen nemen als gevolg van nieuwe vervangingsinvesteringen die alsdan geactiveerd moeten worden. Activeren brengt overigens ook met zich mee dat de lasten van de (vervangings)investering worden gedragen in de periode dat de investering ook maatschappelijk nut heeft.

In figuur 9.1 uit het MIP-OR 2018-2021 is zichtbaar dat er € 4.112.000 als budget is opgenomen in de huidige meerjarenbegroting. Indien er jaarlijks geïndexeerd zou zijn was dat bedrag in 2017 opgelopen tot € 4.526.000. De kosten van € 4.112.000 worden tot een bedrag van € 1.254.000 gedekt door de rioolheffing. Het nieuwe MIP-OR 2018-2021 vraagt om een netto extra budget van € 1.019.000 en komt dus uit op € 5.131.000. Dit geeft het volgende globale beeld:

De kostenontwikkeling voor de riolering zal worden verdisconteerd in de tarieven voor de rioolheffing. Of dit ook daadwerkelijk tot een verhoging van de tarieven leidt is van diverse andere ontwikkelingen afhankelijk die uiteindelijk mede de hoogte van het tarief bepalen. Het mag duidelijk zijn dat de hogere kosten een opwaartse druk opleveren voor het tarief van de rioolheffing. Indien het bedrag van de kostenontwikkeling en de btw-overdekking (zie figuur 9.1 uit het MIP-OR) van € 292.000 vertaald wordt naar een toename van het tarief dan betekent dat voor de jaren 2018/2020 een stijging van het tarief met 2,5% / 2% per jaar zijnde gemiddeld € 6/jaar (van € 255 naar € 273) overeenkomstig onderstaand schema:
2018 2,5% van € 255 naar € 261
2019 2,5% van € 261 naar € 268
2020 2 % van € 268 naar € 273

Wat betreft de toename van de kosten voor de algemene middelen is gezocht naar een zogenaamde "ingroeivariant". Daarvoor zijn de volgende redenen:

- Het schoksgewijze verhogen van de structurele lasten is moeilijk tot niet ineens op te vangen binnen de begroting van het komende jaar
- Het is nog maar de vraag of we organisatorisch in staat zijn om de "zwaardere" onderhoudsportefeuille ineens en volledig uit te voeren
- De dekking heeft in lengte van jaren plaatsgevonden met behulp van de inzet van incidentele middelen.

Vanuit het principe dat structurele kosten gedekt dienen te worden door structurele opbrengsten wordt dit in de toekomst ook als uitgangspunt gekozen. Om het verleden te overbruggen naar een juiste toepassing van dit principe is het, mede gezien bovengenoemde twee aspecten te rechtvaardigen dat we de bestaande inzet van incidentele middelen gedurende een periode van 4 jaar afbouwen. Dat heeft mede als voordeel dat we in de beginperiode geen structurele middelen overhouden indien we er nog niet in slagen het "verzwaarde" programma ineens en volledig uit te voeren.

Concreet betekent dit een inzet van incidentele middelen (dekking vanuit de algemene reserve) volgens het onderstaande schema:
2018 € 275.000
2019 € 185.000
2020 € 95.000

2021 geen inzet meer van incidentele middelen.
Vanaf 2020 worden de extra structurele lasten van € 727.000 (afgerond) dus gedekt met structurele inkomsten.

Samenvattend geeft dit het volgende beeld:

	Totaal	Structureel	Incidenteel	Riolering
Dekking MIP-OR 2018	1.019.000	452.000	275.000	292.000
Dekking MIP-OR 2019	1.019.000	542.000	185.000	292.000
Dekking MIP-OR 2020	1.019.000	632.000	95.000	292.000
Dekking MIP-OR 2021	1.019.000	727.000	-	292.000

In de begroting worden deze bedragen gerangschikt naar de taakvelden zoals deze vanaf 2017 in de programmabegroting zijn opgenomen. Hieronder de aanpassingen per taakveld:

- 0.4 Overhead € 30.000
- 2.1 Verkeer en vervoer € 407.173
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie € 354.624
- 7.2 Riolering € 227.134*
- Totaal € 1.018.931

Deze mutaties zult u dus aantreffen in de Programmabegroting 2018-2021.

*) *Er wordt een hoger bedrag ten laste gebracht van het riooltarief doordat de btw lasten inzake de vervangingsinvesteringen toenemen (met € 65.000) door de stijging van het noodzakelijke budget. Conform wetgeving mogen deze btw lasten meegenomen worden bij de berekening van de toegestane hoogte van het riooltarief. Dit verklaart het verschil tussen het bedrag dat is opgenomen bij het taakveld 7.2 riolering (€ 227K) en het bedrag (€ 292K) in de bovenstaande tabel.*

8. Advies
- Het Meerjarig Investeringsplan Openbare Ruimte (MIP-OR) 2018-2021 als gemeentelijk beleidsplan vast te stellen.
- Vooralsnog in dit gemeentelijk beleidsplan de lijn te volgen om speeltoestellen die aan het einde van hun levensduur zijn niet meer te vervangen.
- Voor het hele openbaar gebied te kiezen voor kwaliteitsniveau CROW B
- Financiële beslispunten o.a.
  verhoging rioolbijdrage
  inzet tijdelijke middelen aflopend van € 275.000 in 2018 naar € nihil in 2021
  inzet structurele middelen oplopend van € 452.000 in 2018 naar € 727.000 in 2021

9. Aanpak / uitvoering
a. financiële gevolgen en dekking
- kosten: € 1.018.931 gedeeltelijk incidenteel en structureel aflopend naar geheel structureel in 2021
- dekking (product- / activiteitencode): algemene middelen en rioolheffing
- restantbudget na aftrek kosten: € nihil
- restantbudget voldoende om resterende verplichtingen te dekken: ja ~~/ nee~~
b. risico's?
- omschrijving risico ('s): financieel / anders t.w.:
De uitvoering van de verschillende zorgtaken in de openbare ruimte, op het kwaliteitsniveau zoals door ons wordt voorgesteld, voldoet aan de wettelijke eisen.
Indien er niet voldoende middelen worden bijgeraamd, ontstaat er kapitaalvernietiging en het risico op een toename van aansprakelijkstellingen.
- omschrijving beheermaatregelen:
- gevolgen voor weerstandsvermogen:
c. tijdpad / mijlpalen / vervolgtraject / evaluatie
Mip-OR geldt voor de periode 2018-2021. Evaluatie volgt in het navolgende MIP. Tussentijds wordt uw Raad op de hoogte gehouden middels de paragraaf kapitaalgoederen in de jaarrekening en programmabegroting.
d. uitvoerende partners intern en extern (werkstructuur). Afdelingen ROV, Fin. en OR
e. communicatie intern en extern? Momenteel niet aan de orde.
- advies/instemming/informatie OR : nee

- persbericht : nee
- terinzagelegging : nee
- overig extern :

10. Bijlagen
- MIP Openbare Ruimte 2018-2021 (719069).
- Verkeersveiligheidsplan 2010-2020 (718647).
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2008-2010 (718645).
- Groenstructuurplan 2003 (719070).
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2019 (718643).

Het college van burgemeester en wethouders,

burgemeester.

secretaris.

Raadsbesluit

Gemeenteblad nr. : 2017/14
Dienst/Afdeling : Openbare ruimte
Registratiekenmerk : 718621

De Raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2017/14;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 4 april 2017, afdeling Openbare Ruimte;

gelet op het bepaalde in de gemeentewet;

Besluit:
- Het Meerjarig Investeringsplan Openbare Ruimte (MIP-OR) 2018-2021 als gemeentelijk beleidsplan vast te stellen.
- Vooralsnog in dit gemeentelijk beleidsplan de lijn te volgen om speeltoestellen die aan het einde van hun levensduur zijn niet meer te vervangen.
- Voor het hele openbaar gebied te kiezen voor kwaliteitsniveau CROW B
- Financiële beslispunten o.a.
  verhoging rioolbijdrage
  inzet tijdelijke middelen aflopend van € 275.000 in 2018 naar € nihil in 2021
  inzet structurele middelen oplopend van € 452.000 in 2018 naar € 727.000 in 2021

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

De Raad voornoemd,

voorzitter.

griffier.